

DELAVSKA POLITIKA

IZHAJA TRIKRAT TEDENSKO: OB TORKIH, ČETRTHIH IN SOBOTAH

Naročnina v Jugoslaviji znaša mesečno Din 10.—, v inozemstvu mesečno Din 15.—. — Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5. poštni predal 22. telefon 2326. Čekovni račun št. 14335. — Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Mali oglasi trgov. značaj. vsaka beseda Din 1.—, mali oglasi, ki služijo v socialne namene delavstvu in nameščencem, vsaka beseda Din 0.50

Štev. 65 • Maribor, sobota, dne 8. junija 1940 • Leto XV

Tožijo, da se širi stavkovno gibanje

Tožbe, da se pojavljajo stavkovna gibanja ali mezdna gibanja sploh, nastajajo vsakokrat, kadar se delavstvo večje stroke ali celo več strok poteguje za izboljšanje svojega socialnega položaja. Delavstvo slabo živi, če narašča draginja, ga peza životarenja še hujše mori in je zaradi tega naravno, da zahteva zvišanje svojega zaslužka najprej ob povdaranju razmer, ki ga k temu silijo, pozneje pa tudi odločneje, če ne najde razumevanja za svoje zahteve. Ob odpornosti gospodarskih krogov je seveda tudi mogoče, da pride večkrat do stavkovnih gibanj in stavk.

Statistični podatki iz predvojne in povojne dobe kažejo, da znaša povprečna mezda v Jugoslaviji le okoli petdeset odstotkov realne vrednosti v primeri s predvojno realno vrednostjo mezd. To dokazuje, da je delavstvo polovico slabše plačano, vsaj pri nas, kakor je bilo pred zadnjo vojno. In, če je danes delavstvo slabše plačano, mora tudi slabše živeti in si pas že ob normalnih razmerah še bolj pritegniti, kakor pred vojno, namreč prvo svetovno vojno.

Kaj je torej naravnejšega, kakor da si delavstvo skuša ob naraščajoči draginji izboljšati svoj položaj, ki je že a priori slab in ga vojna draginja še poslabšuje.

Gospodarstvo in oblast bi morali imeti to dejansko stanje v vidiku. Njih družabna naloga bi morala biti, da se slab življenjski položaj zaradi nastalih razmer ne sme vsaj ne poslabševati. V nekaterih državah so to vprašanje uredili, dasi imajo boljše socialne razmere kakor pri nas, da so sprejeli načelo, da se mora življenjski standard prebivalstva vsekakor ohraniti. To je, če se draginja poveča, se morajo sporedno povečati tudi prejemki državljanov. S tem seveda še ni vse opravljeno, ali važno je načelno, ker ima potem tudi delavstvo vso moralno pravico, zahtevati tudi v novih razmerah ohranitev prejšnjega svojega življenjskega standarda.

Pri nas je ta stvar nekoliko drugačna. Izšlo so naredbe proti draginji, ki imajo namen ovirati porast draginje. Gospodarske sile se pa ne dajo vkovati in draginja narašča.

Zanimivo pa je, kako tožari vsa javnost, če se pojavljajo mezdna gibanja ali celo stavke. Mezdna gibanja in stavke ogrožajo gospodarstvo, toliko in toliko so delavci izgubili na zaslužku in podobne stvari. Redkokdaj zapiše ali reče kdo, toda delavstvo, državljanji, morajo vendar živeti, živeti tako, da ohranijo svoje zdravje in fizične sile sebi in svojim rodbinam.

Delavstvo ima zaradi tega pravico in moralno dolžnost, da se bori za svoj življenjski standard.

Sklenjene in odobrene so minimalne mezde, ali te so le »minimalne«, najmanj se pa ne ozirajo na naraščajočo draginjo. Minimalne mezde sploh niso eksistenčne mezde.

V takem položaju se nahaja naše delavstvo, ki se mora iz svoje inicijative boriti za izboljšanje mezd. Žal, se pa mezde tudi v teh primerih ne zvišujejo sporedno z naraščajočo draginjo in so delavci bolj in bolj prikrajšani v svojih realnih mezdah. Delavstvo je torej opravičeno do borbe in mu dela krivico tisti, ki mu kaj očita ali ga ovira v borbi za vsakdanji kruh.

Nova nemška ofenziva

na fronti južno od Laona, ob reki Aisni in Sommi do morske obale

Dne 4. junija je Hitler objavil dnevno povelje, v katerem je napovedal novo ofenzivo na bojišču v Franciji.

Naslednji dan zjutraj ob 4. uri je pričel uvod v to ofenzivo s silnim artiljerijskim streljanjem na črti južno od mesta Laona, ob kanalu, ki veže reko Aisno in reko Oise in od tod dalje na severozapad vzdolž reke Somme, do njenega izliva v morje pri Abeville.

Po artiljerijski pripravi so se pojavila cela krdeletal, ki so bombardirala francoske položaje in ozadje francoske fronte.

Potem je ob 6. uri nastopila nemška pehota v gostih kolonah zlasti na cesti, ki vodi iz Laona, preko kanala, ki spaja Aisno in Oise, v mesto Soissons ob Aisni.

Drugi sunek je podvzela nemška pehota ob reki Sommi pri Amiensu, kjer so imeli Nemci v svoji posesti en mostobran na levem bregu reke.

Iz njihovega nastopa se vidi, da je cilj njihovega napada Pariz (oddaljen v zračni črti kakšnih 100 km), in da se pri tem poslužujejo svoje znane taktike: klinastega vdora v nasprotnikove položaje. Ta klinast vdor poskušajo na dveh mestih: v pravcu preko Soissons in preko Somme pri Amiensu. S pomočjo klinastega vdora bi razcepili francosko fronto in s taktiko zaokroženja obšli skrajno levo krilo francoske armade, ki drži položaje od Amiensu pa do morja, istočasno pa dobili v kleščice armado med Amiensom in Soissonsom, da bi se morala pričeti umikati iz klešč proti Parizu.

Nemško vrhovno poveljstvo je vrglo v boj sveže divizije.

Prvi dan ofenzive, do opoldne Nemci niso poslali v boj svojih oklopnih edinic.

Drugi dan nemške ofenzive

Nemška ofenziva se je dne 5. in 6. junija nadaljevala vzdolž vse fronte od morja do Soissons in se je še raztegnila od Soissons proti zapadu, kjer je bilo prvi dan mirno, preko Rethela ob Aisni in skoro do začetka Maginotove obrambne črte pri Montmedyju.

Pri Abeville ob morski obali so Nemci napredovali preko Somme kakšnih 8 do 10 km, na srednjem toku Somme pa za kakšnih 6 do 10 km. V sredini fronte ob Chemin des Dames se vrše nemški napadi, vendar je teren močvirjen in za napredovanje zelo težaven.

Nemci so drugi dan ofenzive poslali v boj svoje tanke. Francozi se poslužujejo taktike, da puste tanke preko front, dočim pehota ostane na svojih mestih. V ozadju vdora pa napadejo tanke s topovi in jih uničijo. Na ta način je bilo uničenih že okrog 15 krdel tankov.

Francoska vlada je izpraznila vse kraje za fronto, da ne bi bilo ovirano gibanje vojske.

Italijani pravijo, da razpolaga Francija s 110 divizijami, od katerih je 20 zgubila na severu, 20 divizij ima v Maginotovi črti in 20 ob italijanski meji. Tako razpolaga Weygand ob Sommi in Aisni s skupno okrog 50 divizijami, Nemci pa z 200.

Nemško poročilo pravi, da se operacije nadaljujejo po načrtu in da nemška letala napadajo zaledje francoske fronte. Bombardirala so pristanišče Cherbourg in neko angleško letališče

ter uničila 143 nasprotnikovih letal, dočim se samo 19 nemških letal ni vrnilo.

O novi nemški ofenzivi piše pariški »Jour«: »Ako zgubimo bitko ob Sommi in Aisni, potem bomo zgubili Pariz, toda s tem še ne bomo izgubili vojne.

Poslednji boji v Dunkerqueju

V torek, dne 4. junija zjutraj so se vkrcale poslednje francoske in angleške čete in z njimi francoski admiral Abrial, ki je vodil obrambo mesta. Odhod poslednjih čet so krile prostovoljne edince angleške in francoske vojske, ki so ostale na terenu in jih časopisi nazivajo »oddelki samomorilcev«.

Med tem je nova angleška ekspedi-

cijska vojska zavzela položaje v Franciji na Maginotovi liniji. En del angleške vojske pa se nahaja kot rezerva za francoskimi položaji ob Aisni in Sommi.

Nemško poročilo javlja, da so zavezniki izvršili doslej 165 napadov z letali na nemško ozemlje in metali bombe.

General Miaja se bori v Franciji

Nemški list »Angriff« poroča, da je znani španski republikanski general Miaja, sestavil iz emigriranih Špancev poseben bataljon, ki se bori v francoski armadi. Miaja se je bojeval s svojim bataljonom tudi v Flandriji.

Kakšne so bile izgube v Flandriji?

Kaj pravijo Nemci...

Nemško vrhovno poveljstvo pravi, da je padlo od 3. maja od časa vkorakanja v Belgijo in na Nizozemsko ter do zaključka bitke v Flandriji: 10.252 častnikov, podčastnikov in vojakov, pogrešajo jih 8463, ranjenih je bilo pa 52.523. Nadalje so Nemci izgubili 423 letal.

Ujetih je bilo 1.200.000 zavezniških vojakov, t. j. Holancev, Belgijcev, Francozov in Angležev, ne všteti ranjene in mrtve. To se pravi, da je bila uničena vojska 75 do 80 divizij z vso opremo. Skupne izgube zavezniških letal od 10. maja do 3. junija znašajo 1142 letal sestreljenih od nemških letal, 699 sestreljenih od topov, 1600 do 1700 uničenih na letališčih. Potopljenih je bilo 5 križark, 1 pomožna križarka, 13 rušilcev, 5 podmornic, 12 drugih vojniških ladij ter 66 transportnih ladij. Poškodovanih pa: 10 križark, 24 rušilcev.

3 torpedovke, 22 drugih vojniških ladij in 117 prevoznih ladij.

...in kaj Angleži?

K temu poročilu pravijo v Londonu: Angleške izgube znašajo 30.000 mož mrtvih, ranjenih in ujetih. Od 22 vojniških ladij pred Narvikom je bilo potopljenih 6 rušilcev in 22 drugih ladij. Skupne izgube britanskega letalstva v času od 10. maja do 3. junija znašajo 302 letali. Angleško letalstvo pa je imelo največje zgube, ker je bilo v bojih mnogo bolj udeleženo, kot pa francosko.

Iz Londona poročajo, da je sodelovalo na nemški strani v Flandriji 80 divizij, 10 od teh je bilo oklopnih in 5 motoriziranih. Skupno število nemških vojakov, ki so posegli v boj znaša 2 in pol milijona mož. Oklopne in motorizirane edince so izgubile eno tretjino svojih edinic. Padlo pa je 400.000 nemških vojakov.

Preosnova francoske vlade

Francoska vlada se je ponovno preosnovala. Iz poročil pariškega in inozemskega tiska je možno posneti, da gre za preosnovo vlade v istem duhu, kot je bila izvedena v Angliji po odhodu Chamberlaina. Iz franc. vlade sta bila sedaj izločena Daladier in de Monzie, ki je bil baje zagovornik separatnega miru med Nemčijo in Francijo.

Reynaud, ki je predsednik vlade, vojni in zunanji minister je imel govor po radiu, v katerem je izjavil:

»Nemcem se ni posrečilo uničiti naše vojske v Flandriji. Francija ima prav

take vojake kot l. 1914. Živčna vojna proti Parižanom z bombnim napadom se ni obnesla. Weygand pa pravi o sedanjem položaju: »Zadovoljen sem popolnoma z razvojem položaja.« Sedaj moramo rešiti Francijo. Malo bo sedaj besed, malo razprav, več dejanj. Dolžnost demokracij je, da priznajo svoje napake. To smo tudi storili. Toda ta sramotna doba naše zgodovine je za nami. Zavezniki se zavedajo, da imajo z vsemi evropskimi državami skupen interes: preprečiti nemško hegemonijo.«

Kaj je s slovenskimi rudarji v severni Franciji?

V teku preteklih tednov so se vodili najbolj ogorčeni boji v sedanji vojni na severu Francije, v okrožju Pas de Calais, kjer se nahajajo premogovniki kot v Lensu, Lievinu in okolici. V teh premogovnikih je bilo zaposlenih več sto slovenskih rudarjev. Nekateri od teh so sprejeli tudi francosko državljanstvo. Kako so ti naši rojaki prestali vojni vihar, ki je pustošil ondotne pokrajine, se še ne ve. Prav tako ni znana usoda naših rudarjev, ki so delali v belgijskih rudnikih kot n. pr. Charle-roi, kjer so bile istotako velike bitke. Upajmo, da so strašno nesrečo prestali živi in zdravi. Lahko si pa misli-

mo, da so domači zelo zaskrbljeni in bodo tudi ostali, dokler ne bodo obveščeni o usodi svojih dragih.

Nova ameriška vojna ladja »Washington« je bila te dni spuščena v morje. Ladja ima 35.000 ton ter stane 65,8 milijonov dolarjev. Ima 9 topov s kalibrom 40 cm ter 4 letala. V teku tega meseca bo v Združenih državah dograjen in spuščena v morje še ena velika vojna ladja, 6 nadaljnjih vojniških ladij je pa še v gradnji.

Argentinska vlada zahteva od Nemčije odškodnino, Argentinska vlada je sklenila, da bo zahtevala od nemške vlade odškodnino za svojo ladjo »Uruguay«, 3.425 ton, ki jo je pred kratkim potopila neka nemška podmornica pri rti Finistere.

Italija na pragu vojne

Mine ob vseh italijanskih obalah

Italijanska vlada izdaja neprestano nove ukrepe, ki jasno kažejo, da namerava poseči v vojno na strani Nemčije.

Dne 6. junija je bilo objavljeno italijansko sporočilo vsem državam, da je Italija položila mine v pasu 12 milj od obale vzdolž vseh svojih obrežij. Ladje, ki hočejo v italijanska pristanišča, se morajo pravočasno prijaviti, da jim bo določeno posebno spremstvo.

Vsak dan napovedujejo odločilni govor Mussolinija, ki edini ima pooblastilo, da odloči o pričetku vojne. Toda Mussolini do sedaj še ni spregovoril. V Nemčiji računajo na vstop Italije v vojno po padcu Pariza.

V splošnem se pa misli, da bo Mussolini govoril, ko bo Italija že v vojni.

Italija in Zedinjene države

Znani zaupnik italijanske vlade čas-

nikar Gayda razpravlja v »Giornale d'Italia« o vlogi Zedinjenih držav, ki jih napada, ker pomagajo zaveznikom. Nikakor ni res, da bi radi zmage Italije in Nemčije grozila kakšna nevarnost Ameriki.

Znano je, da je doslej v prvi vrsti intervencija Zedinjenih držav odvrčala Italijo od posega v vojno. Po pisanju italijanskega tiska izgleda, da v Italiji računajo s tem, da bodo Zedinjene države tudi same začele vojno, čim bo posegla v njo Italija.

Ako bo Italija vstopila v vojno

»Basler Nachrichten« poročajo iz Carigrada, da bo Rusija takoj zasedla bolgarsko črnomoško obrežje, čim bi se vsled vstopa Italije v vojno razširila vojna na Balkan.

Doma in po svetu

Demokratska stranka in sporazum. Demokratska stranka je izjavila, da je odstavila z dnevnega reda vsa notranje politična vprašanja, ki so bila predmet spora med njo in vladino koalicijo in izvirajo iz sklenjenega sporazuma, da bi na ta način omogočila širšo in solidnejšo politično kombinacijo. Doslej ta izjava Demokratske stranke še ni utrla poti koncentraciji meščanskih političnih strank. Deloma je taka koncentracija nemogoča, dokler se za njo ne izjavijo tudi radikali, ki pa pravijo, da morajo najprvo razčistiti gotova vprašanja z nekimi bivšimi svojimi prvaki, ki so zapustili stranko in šli svoja pota ter nastopajo sdaj celo proti stranki.

Volitve in izlizifikati. Pri javnih volitvah so mogoče potvorbe v veliko večji meri, kot pa pri tajnih volitvah. »Vreme« poroča, da je v občini Medak v Liki zmagala neodvisna srbska lista, ne pa lista SDS. Nosilec neodvisne liste Sunajko pravi, da je njegova lista dobila 435 glasov, SDS pa 288 glasov. Toda volilni odbor je skušal 164 glasov pripisati SDS, zato se sedaj nahaja pod ključem.

Letna skupščina Glavne bratovske skladišnice se bo vršila v ponedeljek, dne 24. junija v Beogradu.

Predsednik Združenih držav Roosevelt ni telefonično razgovarjal z Mussolinijem, kakor so to razširili nekateri listi. (»Havas«).

General Franco, španski diktator pride v Rim. Španija razglasa v sedanji vojni nevtralnost. Kljub temu prirejajo v Španiji demonstracije proti Angliji, češ, da jim mora odstopiti Gibraltar, ki je tudi v sedanji vojni sporno vprašanje, ker zapira svobodni prehod iz Atlantskega oceana v Sredozemsko morje.

Papež je govoril ob priliki svojega godu. Rekel je, da obžaluje strašno vojno klanje, ki se vodi v Evropi, ki je zibelka krščanstva. Toda zavedamo se, da je treba kloniti glavo pred nedoumljivi sklepi božje pravičnosti. Mi (papež) smo svetovali vladarjem in narodom, naj si izberejo pot miru, zato imamo mirno vest. Kljub temu pa je treba tudi v vojni spoštovati osnovne zakone človečnosti. Sv. Avguštin pravi, da se vodi vsaka vojna zato, da se doseže mir, tak mir, ki bo boljši za vse. Mi (papež) enako ljubimo nemški narod, kot narode zaveznikov.

Sovjetska Rusija in Romunija. Sovjetska Rusija je po poročilu Reuterja sporočila Romuniji, da bo na njeno zahtevo kmalu poslala sv. jeda opolnomočenega poslanika v Bukarešto.

Bliskovita vojna zahteva nagel konec, pravijo vojaški strokovnjaki. Bliskoviti vojni je prilagojeno vse gospodarstvo in tako usmerjeno gospodarstvo ne prenese podaljšanja vojne.

Štrigova dela preglavice. Za občino Štrigovo se vodi boj — zaenkrat še nekrvav — med »Slovincem« in »Hrvatskim dnevnikom«. »Slovincem« reklamira občino za banovino Slovenijo — ki bo šele nastala — »Hrvatski dnevnik« pa za banovino Hrvatsko. HSS očita, da se hoče občino nasilno slovenizirati, obratno pa se očita Hrvatom, da si hočejo prisvojiti nekaj, kar je odločno naše, slovensko. Te dni je bajje prišlo v Zagreb posebno odposlanstvo Štrigovčanov, da pri merodajnih izposlužje pripojenje k banovini Hrvatski. — Človek enostavno ne more verjeti, da so taki malenkostni spori med Slovenci in Hrvatji mogoči. Saj smo vendar vsi v eni in isti državi. Gospodje v Za-

grebu naj gledajo, da bo v državi vladala demokracija, potem pa se ne bodo štrigovčani pritoževali nad zatiranjem v Sloveniji in Hrvati ne nad metodami HSS. Ako se štrigovsko vprašanje ne da drugače urediti, naj se izvede tajno glasovanje, pa naj gredo potem štrigovčani kamor hočejo, magari v banovino Hrvatsko, ako mislijo, da jih tamkaj čaka raj.

Kam s cementom? Tovarne cementa v Dalmaciji so v krizi. Tovarna »Dalmatia« je odpuštila 200 delavcev. Tovarna Split tudi reducira. Na skladišču je 3.000 vagonov cementa s katerim ne vedo kam, ker je izvoz v inozemstvo prenehal, dočim je šlo dosedaj izven države četrtino produkcije. Cement v inozemstvu so prodajaleavarne po naravnost smešno nizkih cenah. Ako bi ga po istih cenah prodajale doma, bi najbrž vse zaloge lahko prodali. Koliko bi se lahko porabilo cementa samo na kmetih! To vprašanje bi bilo treba rešiti, pa bi ne bilo krize v tovarnah cementa.

Za odkup domače volne je pooblaščen Prizad. Vlada mu je odobrila v to svrho poseben kredit v znesku 50 milijonov dinarjev.

Ker so odirali in težko oškodovali vlagatelje, so bili po več mesecev trajajočem procesu obsojeni člani upravnega odbora Pučke štedionice v Zagrebu: dr. Branko Deželić na tri in pol leta zapore, Bogdan Pušić na dve leti in pet mesecev zapore, Oskar Sauer pa na eno leto in štiri mesece zapore.

25 pekovskih mojstrov vSubotici se bo zagovarjalo pred sodiščem radi neupravičenega povišanja cen kruhu.

Stavke. Na področju nekdanje banske uprave v Splitu je bilo od 1. januarja 1936 pa do 31. maja letos 165 mezdnih gibanj in 107 stavk. Uspeh teh gibanj je — povišanje plač za 34 milijonov dinarjev.

Dva rudarja sta se zadušila v premogovniku v Kotor Varoši v Bosni, trije so se rešili. V rovu, ki se nahaja 25 m pod zemljo, so delali z maskami, ker so se razvijali strupeni plini. Ali je bila v rovu predpisana ventilacija, bo sedaj ugotovila preiskava.

V Negotinu je povodenj poplavlilo mesto, zalila električno centralo in povzročila velikansko paniko med prebivalstvom, ki so ga sredi noči prebudile sirene iz spanja. Proga Negotin — Zaječar je bila na več mestih preplavljena.

V Italiji so racionalni porabo mila. Od 1. junija dalje dobi vsaka oseba na mesec le 200 gramov pralnega mila.

Na Madžarskem imajo že štiri brezmesne dni. Bogata agrarna Madžarska je uvedla že štiri brezmesne dni v tednu. Doslej sta bila samo 2. Meso bodo smeli prodajati samo še v torek, soboto in nedeljo.

Kapitulacijo belgijskega kralja zagovarja v posebni okrožnici belgijski kardinal Reya. Svojo kapitulacijo pa popisuje kralj Leopold v posebni poslanici nevtralnim državam. Italijanski listi pravijo, da dejstva v tej poslanici popolnoma opravičujejo ravnanje belgijskega kralja.

Belgijski premogovniki preplavljeni. Predsedstvo svobodnih belgijskih strokovnih organizacij poroča, da so belgijski delavci premo govnikne preplavili z vodo, predno so jih zavzeli Nemci. Poplavljenih je okrog 80% belgijskih premo govnikov, ki bodo za daljšo dobo neporabni.

Državljeni Luksemburške, ki živijo v Franciji, snujejo posebno luksemburško legijo, ki bo stopila v zavezniško armado.

Peta kolona je na delu. »Havas« poroča, da so odkrili zaroto proti Panamskemu kanalu, ki je obrambni ključ za varstvo Združenih držav. Vodja zarotnikov, Deterio Poras, in tovariši so že pod ključem. — Casopisje republike Kolumbije tudi obširno poroča o delovanju pete kolone v tej državi in pravi, da se je ostrim in hitrim ukrepom vlade posrečilo v kralji zadušiti prevratne namene plačancev.

Špijon ustreljen. Te dni je bil ustreljen v Evreuxu špijon František Fabik, ki je prišel po nalogu nemške špijonažne službe iz Belgije v Francijo.

Najnovejše vesti

Nemška ofenziva traja dalje

V tej ofenzivi sodeluje na nemški strani 3000 tankov, od teh pa je po francoskih poročilih že več 100 uničenih.

Iz Londona poročajo, da nova nem-

ška ofenziva doslej ni napravila posebnega vtisa na francosko armado in naj že prinese karkoli. Weygandovo vodstvo se je že obneslo.

Bombardiranje nemškega ozemlja iz letal

Iz Londona poročajo, da so dne 6. junija ponoči angleška letala metala bombe nad Nemčijo in da so razrušila 100 km železniških prog, razna železniška križišča, shrambe orožja in zažgala rezerveje bencina ter nafte. Požar v Hamburgu je trajal več ur. Nemci trdijo, da so angleški poleti nad Nemčijo v nočnih urah brez posebnega pomena, ker je vojaške cilje mogoče poiskati in zadeti samo ponedel. Istočasno se poroča, da so nemška letala preteklo noč napadla nekatere kraje v vzhodni Angliji.

Ameriška vojska je pričela direktno pošiljati orožje zaveznikom. Obrambni svet Zedinjenih držav je sklenil prodati 50 bombnikov iz učinkov ameriške vojske tvrdki Curtig, ki kupuje za zaveznike. Doslej se je orožje prodajalo samo preko Kanade. Zavezniška komisija za nakup orožja v Zedinjenih državah je doslej sklenila naročiti za 1.200 milijonov dolarjev. Ameriške tovarne orožja delajo po 24 ur na dan.

1.277 milijonov dolarjev za bombnike in tanke je odobrila obrambni svet Zedinjenih držav na Rooseveltov predlog. To oboroževanje Zedinjenih držav nikakor ne govori v prilog miru, temveč kaže, da računajo onostran oceana z velikimi vojnimi zapleti.

Italijani zapuščajo Palestino. V Haifi so vkrcali italijanski parniki italijanske državljanne v Palestini. Letalska zveza Rim—Jeruzalem je od 6. t. m. prekinjena.

O papežu. Rooseveltov osebni tajnik ni odgovoril na vprašanje časnikarjev, ali je Roosevelt res zagotovil papežu bivaišče v Zedinjenih državah za dobo vojne.

Japonska se bo morala po vzgledu Nemčije postaviti proti Zedinjenim državam, ker izvajajo za Japonsko škodljive gospodarske ukrepe. Je dejaj zastopnik japonskega zunanega ministrstva časnikarjem.

Bauksit bomo izvažali v Sovjetsko Rusijo, ker je naš boljši kot pa je ruski. Iz bauksita se pridobiva aluminij.

Iz Ottave javljajo, da so zaprli vojno kanadskih fašistov Adriana Arcanda in njegove tajnike. Tudi so bile po vsej Kanadi izvršene aretacije pristašev fašizma.

Vojna sega v družine. (D.N.B.) 37 letni poročeni Valter Bocherott v nemškem mestu Lübecku je v kinu spoznal ženo, čije mož je bil v vojni. Ker je kljub temu navezal z njo intimno razmerje, je bil pred sodiščem obsojen na poldrugo leto robije.

Smrtne obsodbe na Poljskem. Nemški poročevalski urad javlja, da je posebno sodišče v Poznaniu obsodilo 9 Poljakov na smrt. Obtožnica navaja, da so meseca septembra lanskega leta do smrti mučili tamkajšnje Nemce.

Češki poslanik dr. Fierlinger zopet v Moskvi. »Basler National Zeitung« javlja pod naslovom: »Rusija zopet tajnstvena« iz Londona vest, da je prišel tja na razgovore z dr. Benešem dr. Fierlinger iz Moskve. Nato je zapustil London in nastopil zopet svojo službo v Moskvi. »National Zeitung« pravi, da je zbudila ta vest veliko pozornost v diplomatičnem svetu, ker so nemški časopisi javljali po sestanku Ribbentropa s Stalinom v Moskvi, da je Čehoslovaško poslanstvo v Moskvi likvidirano in da je moral dr. Fierlinger zapustiti Moskvo. Sedaj pa izgleda, da politika Sovjetske Rusije glede vprašanja Čehoslovaške še ni razjasnjena. — Sovjetska Rusija je uradno vzela pravico zastopstva čehoslovaškemu poslaniku v Moskvi. Mogoče pa je, da dr. Fierlinger biva v Rusiji kot neoficijsko priznani predstavnik čehoslovaške.

Avstralske tovarne za letala delajo 12 ur na dan. Avstralska vlada je izdala odlok, da morajo vse tovarne za letala neprekinjeno s polno paro obratovati 12 ur na dan.

Zane Grey:

114

Mož iz gozda

Se pred sončnim vzhodom sta bila v sedlih in sta nadaljevala pot ter pustila za seboj sneg in močvare. Ravni pašniki in ravni gozdovi so se menjali z dolgimi obronki in strmimi sestopi, ki so postajali tembolj sončni in zeleni, čimbolj sta prihajala v nižavo. Verice in jerebice, fazani in srne in drugi manj zaupljivi prebivalci gozda, so se kazali v veliki množini. V teh, divjačine polnih predelih, je pa Dale imel sitnosti s Tomom. Moral je na kuguarja vedno paziti in ga večkrat poklicati, da mu ni šel za svežimi sledovi.

»Tom nima rad dolgih izletov, a vseeno ga hočem vzeti s seboj«, je rekel Dale. »Morda bi nama lahko na kak način koristil.

»Naščuvaj ga na Beasleyevo druhal«, je odvrnil John. »Nekateri ljudje se strašno boje kuguarjev. Jaz pa ne.«

»Tudi jaz ne. Čeprav sem že doživel, da so mi kuguarji napravili prekleto neprijetne občutke.«

Moža sta med seboj le malo govorila. Dale je jezdil prvi in Tom je tiho capljaj ob njegovem konju. John je jezdil tik za njim. Podila sta konja preko zelenih travnikov, umerjeno galopirala skozi gozdove, ki so se jima tu in tam stavili na pot in drsela sta preko mehkih, razmočenih in z borovimi iglicami posutih naklonov. Konja sta prav dobro vztrajala v tej trudapolni neprekinjeni ježi in še celo brez opoldanskega oddiha.

Dale je plaval v ekstazi čustev. Kljub temu se mu je vsiljevala stara čutnost in slast, čudno prijetna in živa, po tolikih mesecih mrtvila, ko ga ni niti sonce niti vetrovi, ne oblaki, ne vonj borovja niti kaj drugega v vsej narodi moglo zdramiti. Njegov duh, njegovo srce, njegova duša, so bili kakor pogreznjeni v opoj pričakovanja, medtem ko njegove oči, ušesa in nos niso še nikdar s tako izrazito oostrostjo dojemali barv, glasov in vonjav pragozdov. Videl je črno stvar v veliki daljavi, ki je sličila ožganemu štoru, a še predno je izginila, je vedel, da je bil to medved. Videl je srno, volka in sivega kojota, kako je hušknil mimo, rdečkasti kozuh lisice in majhne, oprezne glave dropelj, ki so gledale iz trave. Videl je globoke sledove divjadi, kakor tudi počasno dviganje trav in zvončic, tam, kjer je ravnokar šla preko njih živalica z nežnimi nožicami. Slišal je melanholične glasove drobnihi ptičic, pogrkanje fazanov, šumenje yetra, padanje borovih češarkov, bližnje in dalnje požvižgavanje ververic, globoko grkanje dropljača v bližini in izzivajoči odgovor njegovega tekmeča v daljavi, pokanje suhljadi v goščavi, žuborenje vode v potočku, krik orla in kragulja v višavah in nenehno tiho, pridušeno in enakomerno topotanje konjskih kopit.

Vonjave so bile sladke, dražeče vonjave pomladi, tople in prijetne, — duh po očiščeni sveži zemlji si je utiral pot skozi gosti krepki duh borovja, na soncu trohnečih debel, nove, sveže trave in na novo vzevelih cvetic ob robu potoka, ki so ga napolnile vode tajaajočega se snega.

»Dim voham«, je nenadoma rekel Dale, pritegnil konju uzde in se okrenil k svojemu tovarišu, da bi mu to potrdil.

John je razširil nosnici in vohal po topllem zraku. »No, v tebi je več rdečekočca kakor v meni«, je odvrnil zmajevaje z glavo.

Ježdila sta dalje in po kratkem času sta dospela do roba poslednega obronka. Pod njima se je raztezala dolga, zelena planjava, razkosana tu in tam po dolgih vrstah dreves in gozdičja, ki se je končavalo v cedrovje, a to se je zopet vzpenjalo v gričevje in v hribe vse tja do skrajne pustinje, ki se je gola in bleščeča, presekana tu in tam s pasovi temnejše barve, raztezala in izgubljala v nedogled.

Naselbina Pine je ležala varno stisnjena v ovinku ob robu gozda in njene hiše so se videle kakor drobne, bele, z zelenjem obkrožene točkice.

»Poglej«, je rekel Dale in pokazal z roko.

Nekaj milj na desno je izstopala iz hriba siva skala, ki je imela na sebi majhno planoto; od tam se je vil v nebo majhen stebriček dima, ki je izginil v višavju, kakor hitro se je končavalo zeleno ozadje.

»Tamle je tisti tvoj dim, čisto gotovo«, je zamišljeno odvrnil John. »Čudi me le, kdo bi mogel tam taboriti. Tam ni niti vode niti trave za konje v bližini.«

»John, tisto mesto se je že večkrat uporabljalo za signale z dimom.«

»Sem si ravno tako mislil. Ne bi pojezdila tja in si stvar malo bližje ogledala?«

»Ne; ampak to si morava zapomniti. Če je Beasley sklenil svoj zviti načrt izpeljati, potem se tolpa Snake Ansona gotovo nahaja kje v bližini na preži.«

Iz naših krajev

LJUBLJANA

Na ljubljanskem trgu se prodaja star krompir po din 250 do din 3 za kg.

TRBOVLJE

Redna seja zaupnikov II. rudarske skupine se je vršila 11. m. m. Obravnavala je nov pravilnik II. rud. skupine. Zaupniki od »Zveze rudarjev« so iznesli stvarne pomisleke, pri raznoterostih pa revirski pritožbe. Najzanimivejše na tej seji je bilo, da so zaupniki z ostalih list pokazali veliko zanimanje za vse kaj drugega. Nastopili so namreč složno: beli, modri in rumeni pod vodstvom znanega gospoda proti s. Murnu kot predsedniku. Zahtevali so ponovne volitve predsednika. Za to pa niso imeli razloga, ker so že pred dvema mesecema vršile volitve popolnoma po zakonu. Zelo slab vtis so napravili zaupniki od takozvane levice na širšo javnost, ker že nastopili skupno s tisto skupino, katere vidni pristaš je v terek pred Božičem ob pol 5. uri zj. odločil, kateri izmed njih je nadležen in hujskač, vsled česar niso izostale posledice. Zapomnijo si naj vsi ti, da s. Murn uživa splošno zaupanje vsega trboveljskega delavstva, ker že 15 let vrši funkcijo zaupnika nepristransko in v korist vsega delavstva.

ZAGORJE OB SAVI

Odkritje spomenika pok. kralju Aleksandru Zedinitelju je bilo določeno na dan 16. junija. »Sokolsko društvo« je sedaj odkritje spomenika preložilo na poznejši čas

LITIJA

S 1. junijem smo začeli v predlincni obratovati samo 5 dni v dveh tednih. Ker do sedaj nismo dobili surovin od nikoder, je vodstvo tovarne skrbilo obratovanje tako, da je sploh uknilo drugo zveno ter se dela samo dopoldne in še to samo 5 dni tedensko. S tem izgubi delavstvo 7 delovnih dni na 13 dni. Že prej, ko se je še kolikor toliko redno delalo, smo životarjali le za silo. Z ozirom na draginjo, ki je porasla preko 40 odst., so zaupniki vložili zahtevo v našem podjetju, da se plače draginji primerno regulirajo, a uspeh je ta, da se s to zadevo

zavlačuje ter pozitivnega odgovora še ni. — Mi mislimo in tudi občutimo, da je treba, da se nam mezde draginji primerno zvišajo, za nedelovne dni pa da se nam da primerna podpora.

JESENICE

Zahtevo delavstva KID. Iz letaka, ki so ga izdale vse štiri delavske organizacije pri podjetju KID na Jesenicah posnemamo, da je delavstvo KID dne 30. maja enotno vložilo pri podjetju KID sledeče zahteve za draginjske doklade: Za nazaj, za dobo od 1. aprila do 30. junija naj se v začetku junija delavstvu izplačajo sledeče draginjske doklade: mladostni delavci, vajenci, gojenci šole v Celju po din 150, delavke in dninarice po din 280, delavci I.—III. mezdne skupine po din 280, delavci IV.—VI. mezdne skupine po din 240, delavci VII.—VIII. mezdne skupine po din 180, oženjeni dodatno po din 150, za vsakega otroka do 14. leta starosti dodatno po din 50. S 1. julijem t. l. naj se pa dvignijo skupinske mezde za 19 odst., v nadalje pa naj se sestavi sporazumno indeks, ki bo uravnaval nadaljnja izplačila doklad. Vloga ugotavlja, da so se cene dvignile od septembra l. 1939 do marca t. l. za 29 odst. ter se še stalno dvigajo. Z dvema dokladama: božičnico ter dokladom izplačano koncem aprila je delavstvo dobilo izplačanih 2.000.000 din razlike, dasi bi bilo delavstvu upravičeno do izplačila draginjskih doklad v znesku 6.500.000 din. Pri vsem tem je pa podjetje še stalno dvigalo cene svojim izdelkom, iz česar je delno krilo dražjo nabavo surovin, velik del pa je ostal kot dobiček ali pa je šel v investicije. — Želimo, da bi upravičene zahteve bile povsem dosežene!

Iz Bileca se je te dni vrnil na Jesenice krojaški mojster s. Franc Benedičič, ki je bil tam od pepelnice srede.

Kino Radio predvaja v soboto in nedeljo ob pol 9. uri večer (v nedeljo tudi ob 3. uri pop.) vefilim »Aljaska«. V glavni vlogi George Raft in Dorothy Lamour. Med dodatki tudi zvočni tednik. — Sledijo »Donavske melodije«.

Zdravniške službe pri Bratovski skladih za mesec junij: 9. in 29. g. dr. Tancar Avguštin. 16. in 30. junija g. dr. Hafner Jože, 23. g. dr. Keržan Bartol.

STUDENCI PRI MARIBORU

Nov občinski trg. Že enkrat smo poročali o našem trgu, ki smo ga dobili, ali na žalost se zelo slabo razvija. Vprašanje je, kaj je temu vzrok. Mnenja so zelo različna, najbrž pa bo temu žalostnemu razvoju krivo to, ker se je pokazalo, da so različne potreščine, kakor zelenjava in drugo, celo dražje, kakor na mariborskem trgu. Nerazumljivo je, zakaj ta razlika v cenah. Od tega ima tudi občina občutno škodo na dohodkih in konkurenca mariborskemu živilskemu trgu se je popolnoma izjalovila. Končno so tudi propadli prosilci s svojimi prošnjami za službo tržnega nadzornika, ker zato ni potrebe

— Studenčan.

MARIBOR

Oblačilni delavci zahtevajo kolektivno pogodbo

Ker pogajanja med vodstvom organizacije oblačilnih delavcev in krojaškimi mojstri niso uspela, je organizacija zaprosila mestnega obrtnega referenta g. dr. Senkoviča za posredovanje. Kakor razglasa organizacija, bodo

pomočniki, v slučaju, da tudi pogajanja s posredovanjem pristojne oblasti ne bodo uspela, primorani poslužiti se drugih sredstev za zboljšanje svojega položaja in da bodo dosegli kolektivno pogodbo.

Zaupniške volitve pri »Jugotekstil«. — Pri tovarni »Jugotekstil« so se vršile volitve obratnih zaupnikov že 30. januarja t. l., a se je proti njim pritožila Narodno-strokovna zveza, češ da je bil na kandidadni listi svobodne strokovne organizacije tudi s. Auer, ki pa da je zaposlen pri Rosnerju, čeprav to ni bilo res. Banská uprava je na to pritožbo volitve razveljavila in so se vršile v torek, dne 4. junija zopet volitve zaupnikov. Plavi so zopet napenjali vse moči, da bi prodrl, in so jim tudi še drugi raznih barv pomagali, toda uspeh je bil ta, da so plavi pri teh volitvah od januarjskih volitev nazadovali od 19 glasov na golih 16, medtem ko je dobila lista Splošne delavske zveze 84 glasov in s tem 5 mandatov, a januarja je imela samo 78 glasov. Kot prvi je bil izvoljen na listi Splošne delavske strokovne zveze tudi s. Godec Franc.

Položaj železniških upokojencev postaja z dneva v dan težji, ker draginja neusmiljeno pritiska, sedanje pokojnine pa nikakor ne zadostujejo za vsakdanje potrebščine. Dočim so nekateri železniški upokojenci, ki so bili upokojeni po starem pravilniku, dobili skromno povzvišanje pokojnin, oziroma draginjske doklade, pa večina upokojencev ni bila deležna nikakršnega poviška, dasi je vsakomur znano, da so se cene silno dvignile.

Pozneje je izšla uredba o povišanju draginjskih doklad za državne upokojence in je zavladalo veliko veselje med vsemi upokojenci, ker pač ni nikdo domneval, da bo te povišice deležno samo par sto upokojencev, dočim velika večina upokojencev sploh ne bo vpoštevana. Hudo so zlasti prizadeti radi tega bivši železniški delavci, ki prejemajo pokojnine iz provizijskega fonda, kajti njih pokojnine so izredno nizke. Na trgu pa ne delajo razlike in mora za nabavo življenjskih potrebščin plačati vsak enake cene. Zeleti bi bilo, da bi merodajni činitelji popravili to krivico, ki se godi prizadetim upokojencem in s primernim povišanjem pokojnin omogočili stariim doslužnim delavcem, ki so deset- in desetletja žrtvovali svoje moči v prid železniški upravi, družbi in državi, cbstoj.

Proslava 32. topniškega polka. 32. topniški polk je proslavil dne 5. junija spomin na zasledbo Gosposvetskega polja nad Celovcem. Istočasno se je vršila proslava 16. topniškega polka v Ljubljani, ki je sodeloval v akciji na Gosposvetskem polju.

Tuje liste pridno kolportirajo v neki tukajšnji veliki tekstilni tovarni. Zanimivo je, da domačih listov, zlasti pa delavskih, ne smejo delavci dobivati v nekatere tovarne, dočim se je sedaj prav lepo razvila kolportaza tujih časopisov, katerim se skuša na ta način utirati pot med delavstvom. Menda še vedno prevladuje ponekod mnenje, da je delavcem in nameščencem delavski tisk, ki izhaja v naši državi bolj nevaren, kakor pa tuje časopise, ki

Iz priče v obtoženca. Pred okrožnim sodiščem se je moral zagovarjati večkrat predkaznovani obtoženec iz mariborske okolice, ki ga je nek posestnik ... obdolžil, da je tekom nekega prepira grozil s spremembo razmer

Tako je mož izpovedal pred preiskovalnim sodnikom kot priča. Ko pa je bil o tem ponovno zaslišan pri glavni razpravi pred kazenskim senatom, se mož naenkrat z ženo vred ni ničesar več spominjal, niti besede od teh obdolžitve, čeprav je poprej in to še nedavno pred preiskovalnim sodnikom prav na drobno opisoval tiste veleizdajalske groznje. Okrožno sodišče je vsled tega obtoženca oprostilo, a državni tožitelj je predlagal, da se sedaj odstopi spis državnemu tožilstvu v svrhu uvedbe kazenskega postopka proti priči radi hudodelstva krivega pričevanja pred preiskovalnim sodnikom. Če je torej hotel možakar kot priča obtoženca s svojim slabim spominom iz kakršnegakoli že vzroka »izrezati«, bo sedaj svojo uslugo drago plačal, ker sodišča upravičeno kriva pričevanja prav strogo preganjajo.

Pred kazenskim senatom mariborskega okrožnega sodišča so sedeli nedavno trije obtoženci, dva brata s Ptujškega polja in mladoletni sin enega, ki so bili obtoženi tatvine kokiši. Ker so bili osumljeni, da so kradli kokiši ponoči in iz zaprtih prostorov, so razpravljali 3 sodniki s pravnim praktikantom kot zapisnikarjem in obtožbo je zastopal državni tožilec. Za takšno hudodelstvo mora imeti tudi vsak obtoženec po zakonu svojega zagovornika in tako so sedeli na desni strani še 3 advokati. Za obtoženci je sedel jetnišnični čuvaj, ki jih je pripeljal iz preiskovalnega zapora, v klopi pa še drug paznik, ki je klical s hodnika priče.

Sodba je glasila tako, da so enega brata oprostili, ker je dokazal alibi, to se pravi, da je bil v tistih usodnih nočeh doma, drugi brat je bil obsojen na večmesečno ječo, njegov še mladoletni sin pa bo odposlan v poboljševalnico mladostnih, da ga skušijo spraviti še na pošteno pot.

Za oddajo del pri gradnji novega poslopja realne gimnazije v Mariboru je razpisana tretja licitacija.

CELJE

Delavstvo tvrdke »Metalna d. d.« v mezd-nem gibanju. Kakor v ostalih podjetjih, je tudi delavstvo zaposleno pri tvrdki »Metalna d. d.« uvidelo, da si brez strokovne organizacije ne more zboljšati svojega položaja, zato se je že večina delavstva organizirala v SDSZJ, podružnica v Celju, potom katere so bile podjetju predložene pismene zahteve delavstva za ureditev delovnih razmer s kolektivno pogodbo. V navedenem podjetju so se sicer vsako leto izvolili delavski zaupniki, vendar do sedaj še delavstvo ni imelo kolektivne pogodbe. Vsled parasčajoče draginje in izredne konjunkturo je upati, da bo zahtevi po zvišanju mezd v najkrajšem času ugodeno.

Oddaja gozdnih sadik brezplačno jeseni 1940 in spomlad 1941. Kr. banska uprava dravske banovine bo v jeseni 1940 in spomladi 1941 oddajala brezplačno gozdne sadike siromašnim gozdnim posestnikom. Zadevne prošnje, kolkovane z 10 din banovinskim kolekom, je vlagati pri mestnem poglavarstvu v Celju. Prošnji so razvidni na oglasni deski magistrata.

Sreski odbor društva »Rdečega križa« vabi vse one, ki so od 1. 1933 do 1. marca 1940 opravili pri »Rdečem križu« v Celju izpit za prostovoljnega bolničarja ali samarijana, da se naj javijo do 13. t. m. na mestnem fizikatu ob delavnikih od pol 8. do pol 14. ure v svrhu izpolnitve spiskov.

TRŽIČ

V spomin Stankotu Sovi

Pred dvajsetimi leti sem Te prvič videl v »Zadružnem domu« v Trziču. Že takrat sem opazil Tvoj dober in kremitelj značaj, spoznal sem v Tebi odkritosrčnega sodruga, ki si stopil v vrste delavskih borcev. V Tebi se je vzbudila trdna zavest, da boš stal neustrašeno v delavski borbi. Ko si pričel nastopati na gledališkem odru »Svobode«, si pokazal izredno sposobnost.

Mnogo večerov si žrtvoval delavski kulturi, kakor tudi strokovnemu pokretu.

Minevali so dnevi, meseci, leta, od stopnje do stopnje si se izpopolnjeval v svoji izobrazbi. Postal si govornik. Rečka je bila Tvoja beseda, mnogokrat smo Te slišali v dvoranah, na shodih, na sestankih v Trziču, pa tudi izven njega. Marsikoga je osumnja Tvoja beseda, šla mu je do srca, v dno duše.

Mi, ki smo Te poznali, smo bili veseli Tvoje zavednosti in Tvojega značaja.

Koliko je bilo tudi prijatnih večerov, ko smo sedeli v ožjem krogu in v veselem razpoloženju, peli delavske pesmi. Čestokrat smo se podali v prosto naravo in tamkaj uživali zlato prostost. V takih trenutkih nismo pomislili, da bodo nastali tudi mračni dnevi in da nas bodo doletele skrbi in teške borbe, ki smo jih bili pozneje deležni.

V tovarni si bil glavni zaupnik, vestno si vršil svoje dolžnosti, neustrašeno si zastopal interese delavstva. Toda, četudi si imel že kal boleznj v sebi in so Te postavili pred tovarniška vrata, nisi omahnil. Pričelo se je za Tebe obupno življenje in vendar si v tem trpljenju držal glavo pokonci in nisi klonil pred Tvojimi neprijatelji.

Stanko! Danes, ko Te ni več med živimi, plavajo moje misli na Tvoj sveži grob, v kateri so Te pred nekaj dnevi zagrebli. Skromen je bil Tvoj pogreb, ne sicer po udeležbi sodrugov in prijateljev, ki so Te spremljali na Tvoji zadnji poti, toda nikdo se ni spomnil, da bi Ti bil v slovo položil šopek rdečih nagejlinov na krsto. Teško mi je, da nisem zvedel pravočasno za Tvoj pogreb, da bi Ti bil vsaj za slovo mogel spregovoriti nekaj besed. Zato pa Ti napišem Te poslovilne besede z zavestjo, da niso vsi mrtvi, ki so pokopani.

Tvoj značaj naj bode nam v vzpodbudo, ki smo še ostali, da nadaljujemo delo, kjer si Ti prenehal. V. J. v K.

Zanimivo razlikovanje enih in drugih...

Pri pregledu letošnjega občinskega proračuna ugotavljamo, da ima župan letno din 18.000 plače, podžupan pa din 5000 (skupno s člani uprave). Prejšnji župan je imel letno din 12.000, podžupan nič. V neklih volitvah letskih se je objubljalo, da bo sedanj župan delal za din 5000. Sedanji obč. odbor pa očita staremu, da so si njegovi gospodje zagotovili v proračunskih masne potnine v znesku din 15.000, poleg tega zahteva bivši župan kot meša novega občinskega doma, da mu občina in s tem davkoplačevalci, plačajo veliko odškodnino. Morajo pa občani seveda plačevati tudi čedaje višje številu občinskih uslužbencev, saj znašajo vsi osebni izdatki skoro din 200.000. Za občinsko upravo gre din 56.975, za občinsko gospodarstvo din 15.000, materialni izdatki za obč. gospodarstvo in podjetja znašajo din 74.630, izdatki nepremičnin din 39.000 (dohodki od poslopij in obč. podjetij pa znašajo din 189.500. Zakaj so razen navadnih nagrad še potrebne posebne nagrade v iznosu din 18.160? Ali so obč. gozdovj donosni v primeri z izdatki za gozdnoga čuvaja v iznosu din 12.000? Ali ne bi baš pri teh postavkah pričeli z radikalno štednjo? Potem bi kaj kmalu našli sredstva za dokončno ureditev vodovoda, asfaltiranje glavne ceste, zgradbo nove ljudske šole in kopališča. — Tržiški delavci.

PTUJ

Nov župan. Namesto odstopivšega predsednika mestne občine g. dr. Remca, je imenovan zdravnik g. dr. Breznik.

Spet delajo stavbinci, ki so dosegli izpolnitev njihovih upravičenih zahtev z zvišanjem urne mezde za din 0,75.

Vedno dražje so življenjske potrebščine. — Meso stane že kg din 16 in kruh v smislu odloka banske uprave od din 4,50 do din 5,40 za kg. Kako bi delavci in nameščenci zeleti, da bi se še izdali ukrepi za primerno zvišanje prejemkov, ki so večinoma še po starem, četudi je draginja za 50 odst. narasla.

Sobotna uprizoritev dveh burk pri »Vzajemnosti« zaznamuje zadovoljiv uspeh.

Se vedno posluje ptujška »borza dea,« oziroma neka dična ženska, ki sprejema in skubi službo iskajoče brez obrtnega dovoljenja. Kdaj neki bo dobil Ptuj zakonito posredovalnico dela?

POBREŽJE PRI MARIBORU

Mesto občinskega odbornika je odložil g. Anton Požar, ki je bil dolgo vrsto let član pobrežkega občinskega odbora. G. Požar je pripadnik nacionalistov in je, kakor poroča »Slovenski Narod«, odložil mesto občinskega odbornika, ker ni zadovoljen z vodstvom pobrežke občinske politike v zadnjih letih.

Zvočni kino Pobrežje

dne 8. in 9. junija prekrasen film

»Pesem s ceste«

»Delavska Politika« ne dobiva nobenih subvencij, zato povzračaj naročnino takoj!

Nemški dnevnik za Norvežane. V glavnem mestu Norveške, v Oslu je začel izhajati dnevnik »Deutsche Zeitung in Norwegen«. Dnevnik ima namen vzdrževati duševne stike s tamkajšnja nemško armado in Nemci, ki so naseljeni po Norveški. Prinaša tudi dogodke iz Norveške ter informacije o gospodarskem razvoju Skandinavije.

Velika razprodaja

manufakturnega blaga radi nemogoče dobave blaga v čisti volni.
Prodajamo od 20-30% ceneje od znano nizke stare cene. Zato
pohitite vsi v . . .
Ne zamudite prilike, dokler zaloga še traja!

Češki magazin

(pri glavni policiji) Maribor

Marolt France:

I. pevski koncert „Združenih pevskih zborov z Jesenic“

dne 19. maja 1940 v „Sokolskem domu“

Objavljamo to kritiko, ki je menda prva kritika strokovnjaka na glasbenem področju o pevskih nastopih delavskih zborov. Ker se kritika nanaša zlasti na sestav koncertnih programov, bo služila tudi vsem delavskim pevskim zborom.
Kar se tiče ocene Scheu-jevih napevov, moramo pripomniti, da so bile to prve pesmi zavednega delavstva. Naši slovenski komponisti pa niti v preteklosti, niti v sedanjosti niso ustvarili še ničesar podobnega, da bi se naši delavski zbori mogli odreči Scheu-ja.

Združeni pevski zbor (do sto pevcev) je pod vodstvom Fr. Mencingerja pričel s pozdravno pesmijo Iv. pl. Zajca »Slava delavstvu« ter zaključil koncert z dr. G. Ipavčevco »Slovenec sem« in J. Aljaževco »Na dan«. V okviru sporeda so po pet pesmi odpeli društveni zbori: javorniška »Enakost« (20 pevcev) pod Fr. Mencingerjem, jeseniška »Soča« (12 pevcev) pod M. Rinaldom, jeseniška »Sloga« (20 pevcev) pod Fr. Mencingerjem, jeseniška »Sava« (33 pevcev) pod M. Jeramom in javorniška »Zora« (14 pevcev) pod St. Gerdejcem.

Koncert je bil umetnostno- in kulturno politično propagandnega značaja. Prireditelj so si zastavili nalogo, s pesmijo dvigniti smisel revirskega delavstva za plemenito duševno delo, ojačiti rodno in stanovsko zavest posameznika kakor celote, zbuditi medposlušalstvo zanimanje za takšno delo in njega posnemanje. Kdor pozna mrzlično naraščajočo borbo človeštva za čim racionalnejše izkoriščanje stvarnosti in v tem vrtincu fiziološki napor sodobnega strokovnega delavca, kdor ve, kakšne krize splošno človeškega in vsebolj socialnega značaja razdejavajo njegovo dušo v tej strašni dobi negotovosti in pričakovanja, bo moral pomisliti: Koliko utegne ob vsem tem tistim, ki so se odločili za plemenitejši podvig, preostati upanja, da bo njih namen uspel in pobudil med izvajavci in poslušavci le iskro boljšega spoznanja in posnemanja? Gledam naše meščanske in podeželske pevskie zборе: Koliko naravnost čitalniškega boganja, smešnega društveniškega žuzmarjarstva okrog društvenih noš, znakov, zastav, družabnih izletov in turnej, narodnostnih prizadevanj, osebnostnih marj ter političnih intrig vseh sort! Kdo bi naštel vse te prizadevanja, ko ima že domala vsaka politična stranka svoj reklamni pevski zbor, vsaka oštarija svoj pivski kvartet? In pomislim skeptično: bržčas bo tudi tako. Saj se je vse naše, od svojega nastanka malenkostno pevsko kulturno prizadevanje razlezovalo v pravcato godljo, ki nezmislno pričakuje rešitve od bogznakodi.

Takšnji misli sem čakal v »Sokolskem domu« začetka koncerta. Okrog mene gomazi mravljišče delavstva, mladine in starine. Živčav vrabec v prosu. Na mah utihne vse: zastor se razpne, na odru stoji sto mož, napevnik kakor tetiva na loku. »Slava delavstvu« zadoni po dvorani, za njo zagrmijo gromovito priznanje njih, ki jim pozdrav velja. Kje vendar sem že slišal te kovinske tenorje, kakor kaljeno jeklo zveneče, te temno harvanč base, kakor bron doneče naravnost iz napevnik prsi? Ali kje na tujem, ali v sanjah doma? Toda, ali ni kovač Damjan, takšna tvoja melodija? Kakor don železnih traverz, udar klavira ob naklo, v svitlu ognja, v sopari tekoče kovine: večno napeta, grozno lepa, strašno resnična? In sem pomislil: Ali je vredno delati za zlagane rečenice, trpeti za nesmiselne opravilne ljudi, ki so zaverovani v svoje kulturno poslanstvo obtabli ob svojem dognanju in nehanju? Spoznavam: Tako ne more in ne sme naprej, sicer bo to nehanje smrt nas vseh, ker je to dognanje kulture človeka, ki se je ob svoji nemoči ustavil. Toda kam iz teh tegob, kam iz ruševin tega razkroja? Kaj bi pomisljal. Gledam jih sto, ne sto, tisoče in tisoče jih je, v delu napevnik. Slišim jih, njih vero v svojo pesem, njih ljubezen do »Slave delavstvu-delu« in vem: Evo ti novega človeka, iz zatavljanja ponižanih spočetega, iz spoznanja razžaljenih rojenega, zrastlega v trdem delu, pojočega neugnanu pesem delovne slave. Njegovo je delo, njegov bo uspeh, njegova prihodnost.

Da dosežejo predmetni namen, so izbrali pevovodje takšne pesmi da jih bodo pevci najboljše zapeli in občinstvo najraje poslušalo. Spored je obsegal domala pesmi slovenske zbornice literature iz dobe naših pred- in povojnih romantičarjev. O tem nam pričajo imena izvajanih skladateljev (J. Aljaž, A. Haidrih, G. Ipavec, P. Jerab, J. Kocijančič, M. Kovarčič, V. Krek, V. Mirk, C. Pregelj, Z. Prelovce, Fr. Venturini, V. Vodopivec, Hr. Volarič) in prirediteljev slovenskih narodnih pesmi (P. Kernjak, Al. Mihelčič). Spored je obsegal po eno skladbo Ant. Foersterja (Povejte ve planine), Iv. pl. Zajca (Slava delavstvu), meni neznanega skladatelja Scheu-a (Delavski pozdrav) in neznanega prireditelja rusko narodno (Dvanajst razbojnikov). Spored je torej predstavljal novejši preraste občutenjske pesmi med Slovenci tako zakoreninjenega čit-

alniškega in počitalniškega sloga, ki je zajemal in še zajema nagibe in snovi iz pozno romantičnega vzdušja na ravni našega malo-meščana.

V tej zakladnici rastejo in cveto razne rože in rožice, gredo oblaki pod nebom, lite in žvrgole škorjančki, vstajajo in padajo večeri in jutra, navdušujejo se rojaki in domovina ob vseh mogočih slavnostnih maksimah, v vidu nerefleksivnega samozadovoljstva in temu udane, neroblastne razgledanosti. In ta ne pozna in ne prenese sunkovito ostrih nasprotij sodobnih človekovih naporov, neizprosne doslednosti današnje socialne problematike, strašno nujnih udarcev usode, ki udarjajo ob naša srca kakor »glasovi črni«, ki kriče v naše duše v brezčutnih disonancih, ki kakor »črna perot« plahutajo okrog nas v razdvojenih raznoglasjih. Takšnih melodij nisem slišal na tem koncertu, pa saj jih v naši pevski literaturi ni za pol skromnega sporeda. Mislim ob tem na Adamičev »Kadar kriknemo, kadar vstanemo«, na Kogojev »Rekvjem«, na Csterčev »Pesem revolucionarjev«. In se vprašujem: Kje je življenje našega delovnega človeka, in kje so gibal, kje raven naših povojnih skladateljev? V našem leposlovju in v drugačnem umetnostnem ustvarjanju — da, toda v naši glasbi! Kakor da za njo ni bilo sveta ponižanih in razžaljenih.

Kaj naj rečem k posebej navedenim štirim skladbam? Gotovo zaslužijo Foersterjev imenitni zbor »Povejte ve planine« po svoji glasbeni vrednosti prvo mesto na sporedu. Da se sicer v dosti dostojni izvedbi javorniške »Zore« kar ni hotel uveljaviti, je krivo dejstvo, da mogočnosti izraza, ki jo je skladatelj prisodil velikemu zboru, ni mogoče doseči v komorni sestavi s 14timi pevci. Isto zvočno slabost sem opazil ob izvajanju zborov »Na bregu«, »Soča« (Soča) in »Morje Adrijansko« (Sava). Zajčeva »Slava delavstvu« je po svojem bombastično navdušenem izrazu docela skladna z »Zrinjsko-Frankopanko« istega skladatelja, ki je do prejšnje svetovne vojne služila navdušenim čitalničarjem za davorijo. Je pa ta, sicer spretno postavljena in učinkovito zveneča skladba vsaj po svojem zvočnem efektu in dostojnem besedilu našemu delavcu vse bližja nego kičasti »Delavski pozdrav«, naši rodnosti docela tujega, predmetni izraznosti popolnoma odmaknjene Scheu-a, ki ga bo treba kar pozabiti. Brez škode bi bila smela odpasti tudi ruska narodna »Dvanajst razbojnikov«: prirejeno menda od Jarova kot propagandni šlager za kozoške artiste so jo pozveli in do karikature posvojili že vsi naši oštarijski kričarji. Proč z njo! Mnogo boljših priredb naših narodnih pesmi imamo danes že na pretek.

Na prihodnjem sporedu naj tedaj izostanejo vse takšne pesmi, ki streme za golim zunanjim efektom, ki podčrtavajo plehke občutenjske izražaje, ki so torej resnega dela nevrredne in poslušalstvo navajajo k poceni uživanju. Mesto petkrat po pet pesmi čitalniškega kova naj bo na prihodnjem sporedu petkrat po troje pesmi naprednejšega glasbenega izraza, bližjih življenju sodobnega delavca. Sebi boste prikrajšali trud in povečali svoje glasbene zmognosti, poslušajočim sodrugom pa odkrili novejšo in lepše stvaritve naše glasbe. (Dalej prihodnjic.)

Vzglede požrtvovalnosti. Odbor za izgraditev svetišča sv. Jožefa v Ljubljani je izdal oklic na vernike, da prispevajo za postavitev kamenitega glavnega oltarja. Obenem predvideva, da se bodo posamezni darovalci odzvali s prav izdatnimi zneski, kajti: Kdor daruje vsaj din 10.000, postane ustanovitelj in bo njegovo ime vklesano z zlatimi črkami v marmornato ploščo za novim oltarjem. Kdor daruje 1.000 din, je podpornik in se vpiše v poseben spominski knjigo. Kdor daruje din 500, je dobitnik cerkve. — Res vzgledna požrtvovalnost, ki naj bi našla odziv tudi med delavstvom, kadar gre za njegove lastne zadeve, za katere naj bi vsak prispeval po svojih razmerah.

Delavsko-kmečka hranilnica in posojilnica za Mežiško dolino, r. z. z. o. z. v Prevaljah vabi na

REDNI LETNI OBČNI ZBOR,

ki se bo vršil v nedeljo, dne 16. junija 1940. Začetek ob 9. uri dopoldne v prostorih »Zaružnega doma« v Prevaljah, s sledečim dnevnim redom:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
2. Poročilo načelstva.
3. Predložitev računskega zaključka za leto 1939.

4. Poročilo nadzorstva in sklepanje o odveti načelstva.

5. Sprememba pravil.

6. Predlogi in raznoterosti.

Ob nezadostnem številu članov se vrši pol ure pozneje istotam drugi občni zbor, ki sklepa brez ozira na število članov.

Prevalje, dne 6. junija 1940.

Načelstvo, Nadzorstvo.

Iz Češke

Obsodbe radi letakov. Ljudsko sodišče v Berlinu je obsodilo češkega rojaka Pavla Novotnega iz Prage na tri leta ječe in Jaromira Rysa iz Prage na pet let ječe, ker sta razmnoževala Nemčiji sovražne, hujskajoče tiskovine veleizdajniške vsebine, namenjene za razširjanje in sta jih deloma tudi razposlala.

Delavce za kmetstva dela bo dodeljevala protektoratna vlada na podlagi najnovejše vlada odredbe, po kateri se lahko pritegnejo za izvršitev nujnih poljskih del vse osebe v starosti od 18. do 60. leta, predvsem nezaposleni, delno zaposleni, osebe brez poklica, rentniki in pri javnih delih zaposlene osebe.

Praga za nemški Rdeči križ. (DNB). Praško mestno elektriško podjetje je darovalo za nemški Rdeči križ 100.000 kron, Mestna zavarovalnica 50.000 kron, Mestna hranilnica okraja Kr. Vinohrady 30.000 kron, Mestna plinarna 25.000 kron, tvrdka Pecold 50.000 kron, društvo »Česka zveza za sporazum z Nemci« 10.000 kron itd. Dne 2. julija je bila zaključena zbirka ki se je izvedla po hišah od stanovanja do stanovanja z nabiralnimi polami in po javnih lokalih ter prireditvah s pribitkom k računom vstopnicam.

K izvedbi prestovoljne zbirke za nemški Rdeči križ prinašajo časopisi na Češkem posebne pozive na prvi strani, v katerih se opozirajo lastniki in upravitelji hiš, da so osebno odgovorni za izvedbo zbirke, ki ji naj zato posvetijo vso pozornost in skrb za kar najboljši uspeh. Občinstvo pa naj blagovolj vzeti ta navodila v vednost in tudi samo skrbi za izpolnitev svoje državljanske in ljudske dolžnosti.

Česke knjige v Nemčiji. Izšla je vlada na redba, da morajo odšel vsi založniki pošiljati razen doseanih dolžnostnih izvodov tiskovin

tudi še po en izvodi na »Deutsche Bücherei in Leipzig«, tri pa uradu rahovskega protektorja v Pragi. Knjižnici »Deutsche Bücherei« v Leipzigu je treba dodatno poslati tudi vse tiskovine, knjige, časopise in revije, ki so izšle od 1. januarja 1939 naprej in sicer tekom enega meseca.

700 čeških pevcev je nastopilo te dni na koncertu češke mladine v Pragi, s katerim so zaključili češki glasbeni maj. Koncert češke dijaške mladine je imel velikanski uspeh.

Kapucini prirejajo koncert. V Pragi so priredili znano dvorišče cerkve in samostana Kapucinov Loreta na Hradčanih za letno gledališče v naravi, kjer bo prostora za 3.000 gledalcev. Minuli petek se je vršil tam prvič velik koncert stare češke Marijine glasbe iz 17. in 18. stoletja. Rediteljsko službo so vršili sami člani kapucinskega reda.

500.000 golobov pismonoš ima angleško vojno letalstvo.

Dijamanti. . . Dijamant je iz iste tvarine kot grafit. Velika dijamantna polja so v južni Afriki. Brušeni dijamant stane po karatu (ena petina grama) din 12.000 do 14.000. Doslej se še ni posrečilo izdelovati dijamante umetnim potom. — Rubine in safirje pa pridobivajo v Birmi, Sijamu, in na otoku Ceylonu. Toda rubine je mogoče tudi izdelovati umetnim potom. Rubin 40 karatov težak stane, ako je priroden, 1 milijon dinarjev, umeten pa samo 120 do 160 dinarjev. — Japonci pa goljušajo svet z biseri. Školjkam vstavijo pod zunanjo kožico umetno kroglico, ki jo školjka vsled izločanja neke snovi v sedmih letih prevleče in napravi iz nje pravi biser. Z rentgenom pa se ta goljušija prav lahko odkrije. Naravni biseri, ki nastanejo v školjki, so seveda silno dragi. Školjke z biseri žive tudi pri nas v Ohridskem jezeru.

Delavski pravni svetovalec

Zavarovanje v času orožnih vaj.

V »Delavski Politiki« z dne 4. t. m. smo objavili na 3. strani okrožnico OUZD-ja, s katero ta naproša delodajalce, da **odjavijo** svoje uslužbence z dnem, ko so ti vpoklicani na orožne vaje in jih ob vrnitvi znova prijavi. OUZD hkratu objasnjuje, da dobijo svoji uslužbenec, ki so vpoklicani na orožne vaje, dajatve le, če poleg potrdila o skupnem gospodinjstvu prinesejo še potrdilo občine, da je član na orožnih vajah.

Navedena okrožnica OUZD-ja je protizakonita. § 56 odst. 2 zakona o zavarovanju delavcev dobesedno določa: »Ako je član pozvan na orožne vaje, zaradi tega članstvo NE preстане. Tak član ni dolžan plačevati prispevkov za čas orožnih vaj, toda v tem času nima pravice do podpore. Po preteku orožnih vaj dobi član znova pravice do podpore tudi za ono hodelen, ki jo je dobil na orožnih vajah.« Naslednji odstavek istega §-a določa, da ob času orožnih vaj članska pravica le počiva. Z vstopom za odslužitev vojaškega roka ali z vstopom v vojsko med vojni, preстане članstvo.

Iz navedenih določb je jasno, da ob času orožnih vaj članstvo do OUZD-ja ne preстане. Ako pa članstvo ne preстане, potem delodajalec tudi ne sme svojega uslužbenca **odjaviti**, ker bi z odjavo moral OUZD člana črtati iz članstva. Odjaviti pa delodajalec ne sme svojega uslužbenca tudi glede na § 221 obratnega zakona, ki jasno določa, da za čas opravljanja vojaških vež ne preстане in ne more prestati službeno razmerje, vsled česar ostane uslužbenec ob gotovih pogojih celo pravica do njegovih denarnih prejemkov.

Torej lahko zahteva OUZD le to, da delodajalec sporoči, da je njegov uslužbenec na orožnih vajah zato, da bo OUZD vedel, koliko časa član ne bo plačeval zavarovalnih prispevkov. Ker pa članstvo z vpoklicem na orožne vaje ne preneha, pa nikakor ni potrebno za svojca zavarovanca še posebno pet-dilo od občine, da je član na orožnih vajah, kar zahteva OUZD z navedeno okrožnico. Delavstvo bi imelo lahko še velike sitnosti in škodo, ako bi delodajalci svoje uslužbence ob nastopu orožnih vaj odjavljali in pri odjavi na primer pozabili vpisati, da je uslužbenec vpoklican na orožne vaje. Tudi se z zahtevanim posebnim potrdilom od občine, da je član na orožnih vajah, po nepotrebnem dela sitnosti svojcem člana, pa tudi občini, ki ima v sedanjem času dovolj drugega dela.

Opozorjamo delavstvo, da ima svojec člana v času, ko je ta na orožnih vajah, iste pravice,

kakor sicer. Član sam v času orožnih vaj ne plačuje zavarovalnih prispevkov in mu jih delodajalec torej ne sme odgovariti. V času orožnih vaj član nima pravice do dajatev OUZD-ja, pač pa znova ožive vse njegove pravice po vrnitvi z orožnih vaj, celo za tako bolezen, katero je dobil na orožnih vajah. Ako pa je član vpoklican, da odsluži vojaški rok ali pa je vpoklican v vojsko med vojno, pa preстане njegovo članstvo in s tem v glavnem tudi pravice, ki jih ima do OUZD-ja.

Pozivamo OUZD, da z novo okrožnico pojasni delodajalcem navedene zakonske določbe, da ne bo vsled njene prejšnje okrožnice trpelo uslužbenstvo.

Zavarovanje in orožne vaje. (Celje).

Vprašanje: Ali sme delodajalec odjaviti uslužbenca, ki je poklican na orožne vaje in ga nato, ko se vrne, zopet prijavi?

Odgovor: Glej odgovor v današnji »Delavski Politiki« pod naslovom: »Zavarovanje v času orožnih vaj«.

Požrešne kokoši. (Ruše).

Vprašanje: Tovarna mi je dala v uporabo kosček zemlje, ki leži v bližini drugih stanovalcev. S tem vrtem imam seve veliko veselje, še več pa jeze. Kar posem, mi uničijo kokoši bližnjih stanovalcev. Čeprav jih prosim in prisim, naj pazijo na svoje kokoši, nimajo nobene občirnosti. Jaz pa tudi ne morem ves dan stati na tem vrtilcu in preganjati tuje kokoši. Ne preostane mi torej drugega, kakor da natrosim po njivi strup. Ali smem to storiti, če sosede poprej obvestim? Ne bi na rad po nepotrebnem koga oškodoval ali se pravdal.

Odgovor: Kdor zaloti na svojem zemljišču tujo živino, je zato še ne sme pobiti. Sme pa jo prepoditi s primerno silo, ali ako je imel vsled tega škodo, zasebno zarubiti toliko glav živine, da zadostuje za njegovo odškodnino. V 8. dneh se mora pogoditi z lastnikom, ali pa podati svojo tožbo pred sodnikom, če ne pa vrniti zarubljeno živino. Ako da lastnik drugo primerno varnost, se mora zarubljena živina takoj vrniti. Strupa torej nikakor ne sme polagati. Lahko bi bili radi tega kaznovani, ker bi ogrožali še drugo živino, ptice itd. ali morda celo življenje ljudi.

SENZACIJA!

Hrenovko s kruhom dobite zastoj, ako v **Buffetu KUMIN, Maribor, Valvazorjeva 30** spijete časo ali vrček piva!

MALI OGLASI

Nasi čitatelji kupite najceneje pri naših inserentih!

Popravila vseh vrst koles, šivalnih strojev kakor emaljiranje in poniklanje vseh nadomestnih del za kolesa.

BOGOMIR GRUBER, palača dr. Sedaja, Valvazorjeva ul. 30, smer Frankopanova ulica.

59	62	66	72	78	84	93
Gotove dečve obleke (Dirndl obleke)						
Magdalenska oblačilnica						
A. Kumperžčak, Maribor (Palača dr. Sedaj)						
Valvazorjeva — Dvořakova ulica — (smer Frankopanova ul.)						
Ženska krila: 49, 59, 72, 84. Ženske bluze: 59, 32, 37, 49, 65.						

FRANC REICHER, MARIBOR
Tržaška cesta 18, se priporoča cenj. občinstvu za izdelavo oblek za gospode in dame po najnižjih dnevnih cenah. Hitra izdelava.

Priporoča se
SPECERJSKA TRGOVINA
Delavski dom t. l. t. o. t.
Maribor, Frankopanova ulica 1.

Zahtevajte vedno in povsod kruh in pecivo iz Delavske pekarnе v Mariboru. Telefon št. 2324